

GYERGYÓSZENTMIKLÓS

Magyarok száma: 15 388 fő (2011)

Területe 47.192 hektár; népessége 8.905 lélek.

1. Földrajzi fekvése. Csík vármegye északi részében fekszik, a gyergyói medence keleti szélén, nagyjából fluvialis hordalékú talajon, 816 m. magasságban.

2. Története. Gy. szorosan összefügg az egész Gyergyó történetével. Gyergyóról először 1463-ban történik említés, mint Csíkszék legtekintélyesebb fiúszékéről, de a pápai dézsmák 1332-ik évi regestruma már említi Szentmiklóst. Ez időtől kezdve úgy szerepel, mint Gyergyó legtekintélyesebb székely községe. Itt székel a gyergyói alkirálybíró, itt tartja üléseit a székgyűlés s innen indul ki a Gyergyót, sőt sok esetben egész Csíkszékot érdeklő minden törekvés. Részt vesz a város lakossága minden olyan mozgalomban, melyet a székelység saját érdekében indít, a szabadságnak fanatikus katonája. Meg is érzi a város az ellenhatások minden keserűségét. Az 1562-iki lázadás következtetéséppen, Báthory Zsigmond a renitens Szentmiklóst szabadsága mellőzésével 1591-ben Lázár Andrásnak adja zálogba 3500 tallérért. De a község csakhamar felszabadul a kényuraság alól, sőt Rákóczi Zsigmondtól már mint mezőváros 1607-ben országos vásár tartására engedélyt is nyer. Később részt vesz a Rákóczi szabadságharcában s a Lázár-család minden nemesebb mozgalmában s jöllehet mindig megfizetett szabadságszeretetéért, mégis mindig megtartotta jelentőségét mint Csíkszék legnagyobb községe.

A város történetében hatalmas fordulatot jelent az örménység betelepülése 1669-ben. Szentmiklós fogadja be már 1654-ben az első települőket, de az 1669-iki tömeges település legnagyobb kontingensét is. Az élénk kereskedelmi érzékkel bíró örménységnek nagy érdeme van abban, hogy Gyergyószentmiklós Csíkszék hivatalos székhelyét, Csíkszeredát különösen mint közgazdasági tényező messze túlhaladta jelentőség tekintetében. Gy. rendezett tanácsú várossá 1908. évben alakult át.

3. Hatóságok és hivatalok. Gy.-ón ez idő szerint van kir. járásbírótság, kir. adóhivatal, pénzügyőri biztosság, Máv. osztálymérnökség, a gyergyói járás főszolgabírótsága, két járási erdőgondnokság, kir. közjegyzőség stb. Katonai ügyekben a székelyudvarhelyi 82. cs. és k. hadkiegészítő, a brassói 24. honvédkiegészítő parancsnoksághoz és a csíkszeredai 80. népfelkelési járáshoz tartozik.

4. A lakosság foglalkozása. A lakosság foglalkozása túlnyomó részben földművelés és állattenyésztés. Igen fejlődött fakereskedelme van.

5. A város határa. A város 82.000 kh. területű határából szorosan vett mezőgazdasági művelés alatt alig áll 6000 hold. Magas fekvése miatt búzája, kukoricája sem terem meg. Rozsa elsőrendű. A határ többi részét magas fekvésű havasi legelők és fenyőerdőségek

borítják. Határában fekszik a Gyilkostó és a páratlan szépségű több mint 4 km. hosszú békási szoros, melyek vízesésének felhasználásával egy 4500 lóerős villamosmú létesítése van munkában. Havasi patakokkal és folyóvizekkel bőven van ellátva.

6. Tervek a jövőre. Városszabályozás, vízvezeték, csatornázás, utak-és terek rendezése, városház, állami főgimnázium és igazságügyi palota építése.